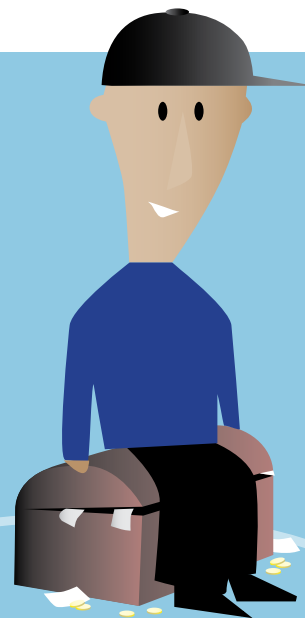

Mine penge

Hvad bestemmer jeg? Og hvordan kan jeg få hjælp?

TIL PERSONER MED NEDSAT FUNKTIONSEVNE

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Forfatter: Janina Gaarde Rasmussen og Anne Skov
Layout: Michael Lund
Tryk: Rosendahls

Udgivet: 2013

Download rapporten på www.socialstyrelsen.dk.
Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Digital ISBN: 978-87-93052-23-9

Mine penge

Hvad bestemmer jeg?

Og hvordan kan jeg få hjælp?

INDHOLD

Mine penge	4
Du må selv bestemme over dine penge	4
Nogle mennesker må ikke bestemme over deres penge	5
Hvordan kan jeg bestemme over mine penge?	6
Hvad er godt at tænke på?	7
Hvordan får jeg bedst hjælp?.....	8

MINE PENGE

Peter bor i et bofællesskab sammen med flere andre. Der kommer personale hver dag og hjælper ham med forskellige ting. Peter diskuterer nogle gange med personalet og med sine forældre om, hvad han bruger sine penge på. Peter er også ked af, at han tit ikke har flere penge tilbage sidst på måneden.

Line bor i samme bofællesskab som Peter. Hun er lige flyttet ind. Før boede hun hos sine forældre. Line ved ikke så meget om penge. For det meste har det været hendes forældre, der har ordnet det med pengene. Nu skal Line til selv at betale, når hun er i butikker. Line er lidt usikker på, hvordan hun klarer det.

Peter og Line kunne begge godt tænke sig at få mere at vide om, hvordan de kan få styr på deres penge.

Denne pjece er til dig, der også gerne vil have viden om, hvordan du klarer dine pengesager. I pjecen står noget om, hvad du bestemmer om dine penge. Og du får også viden om, hvordan du kan få hjælp fra for eksempel personalet eller din familie, hvis du ønsker det.

DU MÅ SELV BESTEMME OVER DINE PENGE

Man har ret til selv at bestemme over sine egne penge.

Det betyder for eksempel, at man kan købe, det man vil, hvis man altså har penge til det. Det betyder også, at man kan lave aftaler med banken om for eksempel betaling af regninger. Eller at man kan skrive under på en aftale om husleje.

Man må gerne få nogle til at hjælpe sig med sine pengesager. For eksempel kan forældre eller personale forklare, hvad der står i en huslejeaftale. Eller bankpersonalet kan forklare, hvad aftalen med banken handler om. Du kan også få hjælp fra andre til at købe noget for dig. Eller du kan bede kommunen om at hjælpe dig med at styre dine penge.

NOGLE MENNESKER MÅ IKKE BESTEMME OVER DERES PENGE

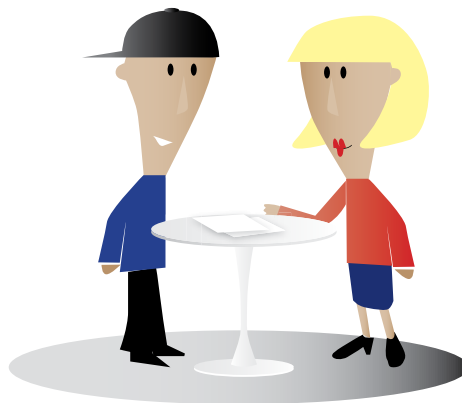
Nogle mennesker bestemmer ikke over deres egne penge eller over alle deres penge. Det gælder mennesker, der ikke kan finde ud af at bestemme over deres egne penge, selv om de får hjælp.

For eksempel kan man ikke lave en aftale om at købe eller leje noget, hvis man ikke kan forstå, hvad aftalen betyder.

Kommunen bestemmer udbetaling af pension

Kommunen kan i særlige tilfælde bestemme, hvordan man får udbetalt sin pension eller kontanthjælp. Det sker, hvis kommunen mener, at man ikke selv kan finde ud af at bruge pengene til at betale de vigtigste regninger, for eksempel husleje.

Hvis kommunen bestemmer, hvordan man får udbetalt sin pension eller kontanthjælp, vil kommunen typisk sørge for, at man får betalt sine regninger til for eksempel husleje og varme. Man får derfor kun udbetalt de penge, der er tilbage, efter at regningerne er blevet betalt. Kommunen kan også bestemme, at man ikke får alle pengene på en gang. For eksempel kan man få udbetalt penge hver 14. dag.

Værgemål

Hvis man slet ikke selv kan finde ud af at bestemme over sit eget liv eller penge, kan man komme under værgemål.

Værgemål betyder blandt andet, at en person får hjælp af en anden person til at bestemme over sit liv eller sine penge. Personen, der hjælper, hedder en værge.

Værgen bestemmer på nogle områder. Der findes forskellige former for værgemål. Det kan derfor være forskelligt, hvad ens værge må bestemme for én. Det kan derfor have stor betydning for dig at finde ud af, hvad værgen bestemmer, og hvad du selv kan bestemme. For eksempel skal man måske spørge værgen, hvis man vil købe nye møbler eller flytte. Det kan også være, at værgen kun må bestemme over nogle af dine penge. Og at du selv bestemmer over de penge, der bliver tilbage, når du har betalt husleje og andre faste udgifter.

Man skal henvende sig til Statsforvaltningen, hvis man ønsker en værge. Det er Statsforvaltningen, der beslutter, om man skal have en værge.

Læs mere om værgemål på Civilstyrelsens hjemmeside: www.civilstyrelsen.dk

HVORDAN KAN JEG BESTEMME OVER MINE PENGE?

SELVBESTEMMELSE betyder, at du selv bestemmer

MEDBESTEMMELSE betyder, at du bestemmer sammen med andre

INDFLYDELSE betyder, at andre bestemmer, men at du bliver hørt.

Selvbestemmelse

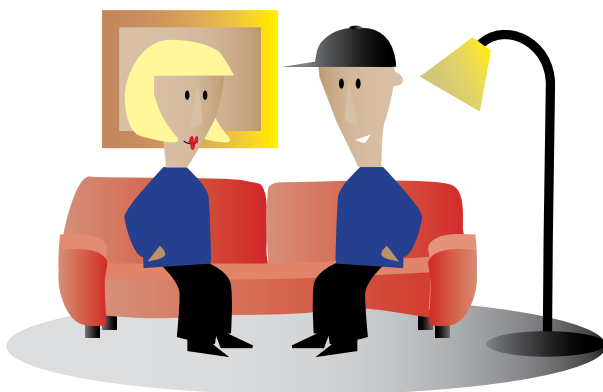
Der er ting, du selv bestemmer over. For eksempel:

- Du bestemmer selv, hvilket tøj du vil købe.
- Du bestemmer selv, hvilke møbler du vil købe til din egen lejlighed.
- Du bestemmer selv, hvad for noget mad og drikke du vil købe.

Medbestemmelse

Der er også nogle ting, du er med til at bestemme sammen med andre. Ting, du bestemmer sammen med andre, er for eksempel:

- I bestemmer sammen, hvad I vil købe til fællesrummet.
- I bestemmer sammen, hvor meget en fælles tur skal koste.

Indflydelse

Der er også nogle ting, hvor andre bestemmer, men hvor de skal høre, hvad du mener. Det kan være ting, du vil bruge penge på, men hvor du har brug for andres hjælp.

De steder, hvor du har indflydelse, er for eksempel:

- Andre bestemmer, om personalet kan hjælpe dig med at tage i biografen, når du vil. Men du skal høres om, hvad du ønsker hjælp til, og kan sige nej til at tage med i biografen.
- Andre bestemmer, om personalet kan tage med dig på den ferie, du ønsker. Men du kan sige nej til at tage med på en ferie, som du ikke vil med på.

HVAD ER GODT AT TÆNKE PÅ?

Du bestemmer selv over dine penge. Det betyder også, at du har ansvar for de valg, du tager, når du bruger dine penge.

Hvis du bestemmer at bruge alle dine penge først på måneden, så har du ikke nogle at købe mad for resten af måneden.

Hvis du vælger at bruge mange penge på en dyr rejse, så har du måske ikke også råd til at købe den lækre vinterjakke, du har set.

Hvis du bestemmer at bruge penge på et par gode, dyre sko, kan det være, at du tænker, at du bliver glad for skoene, og derfor gerne vil bruge penge på dem.

Budget

For at du kan få råd til de ting, du gerne vil have, så kan det være en god idé at lægge et budget. Et budget er en plan for, hvad du vil bruge dine penge til.

For eksempel kan du afsætte nogle penge hver måned, så du kan betale dine regninger, og måske også penge som du vil spare op. Du kan også afsætte penge hver måned, som du kan købe mad for. Du kan så finde ud af, hvor mange penge du har til at købe andre ting og fornøjelser.

Du kan for eksempel spørge dine forældre, personalet eller banken, om de kan hjælpe dig med at lave et budget.

Dig selv

Det har betydning for dig, hvad du vælger at bruge dine penge på.

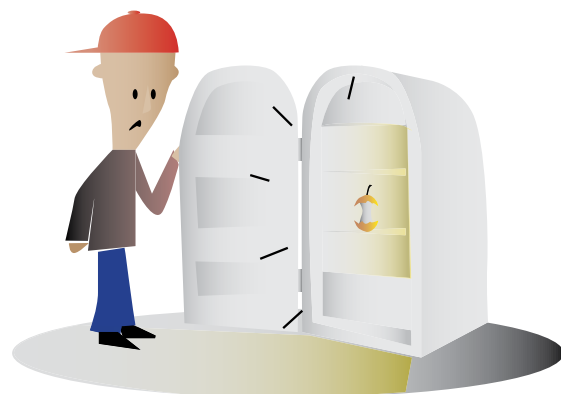
Hvis du vælger, at købe og spise meget usund mad og slik, så kan det være, det gør dig glad at spise det. Det kan også være, at du spiser så meget, at du kommer til at blive tyk. Og at du bliver ked af at blive tyk. Det kan også gå ud over dit helbred.

Hvis du vælger at bruge dine sidste penge på et nyt stort fjernsyn, så kan det være, at du bliver meget glad for at kunne se film i stor størrelse derhjemme. Det kan også være, at du bliver ked af, at du ikke har råd til at købe mere mad resten af måneden. Eller utilfreds med, at du ikke har penge til at købe den computer, du også meget gerne vil have.

Det kan være en god idé at tænke over:

- Hvad gør dig glad ved det, du vælger at bruge dine penge på?
- Hvad gør dig ked af det ved det, du vælger at bruge dine penge på?

Spørgsmålene kan hjælpe dig til at bruge dine penge på det, du gerne vil. Det kan være fint at tale med dine venner, forældre eller personalet om spørgsmålene, og hvad du vil bruge dine penge på.

HVORDAN FÅR JEG BEDST HJÆLP?

Her er nogle historier og spørgsmål, du kan bruge til at tænke over, hvordan man kan få hjælp på en god måde.

Anders kan godt lide tøj i et bestemt mærke. Det er meget flot tøj, synes han. Det er også dyrt. Anders køber tit nyt dyrt tøj. Og han elsker at tage på ferie med nogle af sine venner og personale en gang om året. Anders har ikke nok penge til både at købe dyrt tøj og til at tage på ferie.

Personalet siger til Anders, at han det næste år ikke har råd til at købe nyt dyrt tøj. Anders forældre siger, at han ikke har råd til at tage på ferie i år.

Anders bliver sur, når de siger det. Men han ved ikke, hvad han skal gøre.

Tænk over, hvordan Anders bedst kan få hjælp.
Du kan for eksempel tale med dine venner, familie eller personale om det.

I kan bruge disse spørgsmål:

- Hvem bestemmer, hvad Anders skal bruge sine penge på?
- Hvorfor tror du, Anders bliver sur?
- Hvordan kan Anders finde ud af, hvad han helst vil?
- Er der nogle, der kan hjælpe ham?
- Hvordan kan de hjælpe ham på en god måde?
- Har du prøvet noget, der ligner det, Anders har prøvet?
- Hvad gjorde du?

Annas mobiltelefon er gået i stykker. Anna har set på en ny smart mobiltelefon. Hun har længe gerne ville have sådan en. Telefonen er dyr, men koster ikke særlig meget til at starte med. Man skal betale resten af pengene for telefonen ved at betale penge til forretningen hver måned i et år.

Anna har næsten ikke flere penge på sin konto, men hun har lige nok til at betale for mobiltelefonen til at starte med.

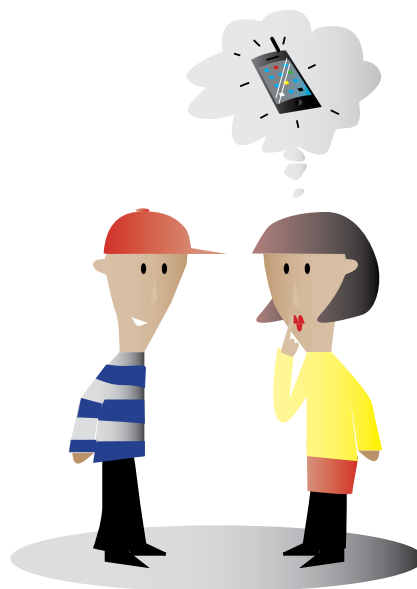
Anna vil meget gerne have telefonen. Men hun er i tvivl om, hun har råd til den. Hvad skal Anna gøre?

Tænk over, hvordan Anna bedst kan få hjælp.

Du kan for eksempel tale med dine venner, familie eller personale om det.

I kan bruge disse spørgsmål:

- Hvordan kan Anna finde ud af, om hun har råd til telefonen?
- Hvad sker der, hvis Anna ikke har råd?
- Hvad betyder det, at Anna skal betale til forretningen i et år?
- Er der nogle, der kan hjælpe Anna?
- Hvordan kan de hjælpe Anna på en god måde?
- Har du prøvet noget, der ligner det, Anna har prøvet?
- Hvad gjorde du?

MERE VIDEN

Denne pjece fortæller kort, hvad der står i Social-, Børne- og Integrationsministeriets 'Rapport om etisk håndtering af beboermidler' (2012). Rapporten kan hentes på www.sm.dk.

Der er også udgivet pjecer til personale ('Borgerens økonomi') og pårørende ('Pårørendes økonomi'), der fortæller om, hvad der står i 'Rapport om etisk håndtering af beboermidler'. Pjecerne kan hentes på www.socialstyrelsen.dk.

Socialstyrelsen har udgivet 'Informationsmateriale om betaling, administration og opbevaring mv. af midler for personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne' (2013). Informationsmaterialet fortæller om, hvilken lovgivning der er, når andre skal hjælpe en person med handicap med at klare sine pengesager. Informationsmaterialet kan hentes på www.socialstyrelsen.dk.

